

Інформування та здійснення прийому виборців. Депутати Сумської міської ради

атестація

ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

СУМИ. 2017 РІК

Зміст

Вступ та методологія.....	3
Висновки.....	7
Оприлюднення інформації про депутатів та прийом виборців.....	8
Проведення прийому виборців.....	9
Інформування про діяльність депутатів.....	10

Вступ та методологія

Про «Атестацію депутатів місцевих рад»

Результати чисельних громадських моніторингів свідчать про багатоскладовість проблеми невисокого рівня відкритості, прозорості, доброчесності та підзвітності виборцям депутатів місцевих рад, найбільш небезпечним наслідком якої є низький рівень довіри громадян до представницьких інститутів, в тому числі, до місцевих рад¹.

Однією з основних складових проблеми є базова непоінформованість виборців, як через неефективне використання доступних для місцевих депутатів каналів комунікації, так і через незабезпечення доступу до такої інформації для виборців з боку депутатів. Незабезпеченість в необхідному обсязі інформацією про діяльність місцевих депутатів призводить до зниження рівня прозорості реалізації ними своїх функцій, доброчесного використання владних повноважень так серйозного зниження рівня підзвітності виборцям. Окрім того, попередній досвід реалізації кампаній громадських моніторингів реалізації повноважень місцевими депутатами, який має Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України» свідчить ще й про невиконання обов'язків, покладених на депутатів місцевих рад профільним законодавством.

Практичними складовими проблеми є недоступність для громадян офіційної інформації про депутатів, неналежна практика проведення прийомів громадян, відсутність практики інформування про свою діяльність з боку депутатів, або ж формальне інформування без двосторонньої комунікації, невідповідність діяльності депутатів антикорупційним стандартам (розкриття для широкого загалу інформації про статки, оприлюднення інформації про приватні інтереси та врегулювання конфлікту інтересів за його з'ясування), відсутність підзвітності або лише формальна підготовка звітності, про яку переважна більшість громадян залишається необізнаним.

З боку самих депутатів загальний низький рівень відповідальності перед громадянами, часто виправдовується громадським характером представницьких функцій: відсутністю платні за виконання законних обов'язків (відвідування пленарних засідань сесій, засідань постійних комісій, участі в підготовці та розгляді проектів рішень місцевих рад, поданні депутатських запитів на вирішення ідентифікованих проблем громадян, тощо). Усвідомлюючи комплексність описаної проблеми, Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України» в 2015 році ініціювала громадську кампанію по персональній оцінці результатів діяльності депутатів Одеської міської ради VI скликання («Атестацію депутатів» Одеської міської ради).

З 2016 року організація розпочала реалізацію аналогічної ініціативи, розширивши географічне охоплення, до вже новообраних депутатів Одеської обласної, Одеської, Ізмаїльської, Білгород-Дністровського, Котовського, Ренійського, Татарбунарського, Роздільнянського міських рад Одеської області.

¹ Third Annual Ukrainian Municipal Survey. 20 January – 12 February, 2017 Conducted by Rating Group Ukraine on behalf of the Center for Insights in Survey Research // <http://www.iri.org/resource/ukraine-poll-local-outlook-improves-national-pessimism-remains-high>

В 2017 році аналогічне персональне оцінювання – Атестація депутатів місцевих рад здійснюється по відношенню до депутатів ще 7 міських рад обласних центрів: Рівненської, Львівської, Сумської, Черкаської, Дніпровської, Краматорської та Херсонської міських рад. Оцінювання діяльності депутатів в зазначених міських радах здійснюють партнерські організації, які на постійній основі займаються просування відкритості, прозорості, підзвітності та доброчесності органів місцевого самоврядування в відповідних містах: Рівненське та Львівське представництва Громадянської мережі ОПОРА, ГО Ліга захисту, Черкаська обласна організація ВГО «Комітет виборців України», Дніпропетровська обласна громадська організація "Дніпропетровський координаційно-експертний центр з питань регуляторної політики", ГО «Точка доступу» та Херсонська обласна громадська організація «Причорноморський центр політичних та соціальних досліджень».

Зазначена ініціатива реалізується з метою підвищення рівня відповідності діяльності місцевих депутатів законам України, а також практикам належного управління за допомогою персоналізованої оцінки кожного окремого депутата, а також збільшення обізнаності населення про діяльність місцевих депутатів.

Складовими ініціативи є:

1. здійснення персонального оцінювання місцевих депутатів по набору доступних до об'єктивного вимірювання критеріїв, які характеризують комплекс реалізації статусу депутата місцевої ради.
2. Додаткове виваження оцінки, яка здійснюється по об'єктивним параметрам, результатами опитування місцевих експертів щодо їх оцінки реалізації повноважень місцевими депутатами.
3. Вироблення персональних рекомендацій кожному місцевому депутату, який пройшов оцінювання, щодо підвищення якості реалізації повноважень та, відповідно, підвищенню персональної доступності для взаємодії з виборцями.
4. Персональне просування напрацьованих рекомендацій для місцевих депутатів.
5. Постійне інформування громадян про індивідуальні доробки місцевих депутатів в представництві виборців.

У своєму оцінюванні організація керувалася, в першу чергу, законами «Про місцеве самоврядування», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про запобігання корупції», «Про доступ до публічної інформації».

Оцінювання проводиться по заздалегідь встановленому переліку критеріїв, по кожному з яких оцінка реалізації повноважень депутатам може скласти від «0», в разі повної невідповідності критеріїв, до «5», в разі повної відповідності критерію. Загальна оцінка представляє собою середнє значення всіх оцінок по кожному з критеріїв.

Таким чином, в разі повної відповідності всім критеріям, діяльність депутата могла бути оцінена в 5 б.

Критерії, по яким здійснюється оцінювання, базуються на вихідних умовах відповідності діяльності місцевих депутатам принципам відкритості та прозорості, доброчесності та підзвітності.

Під **відкритістю для виборців** розуміється простота та доступність інформації про обраних представників – місцевих депутатів;

Під **прозорістю діяльності** – реалізація депутатських повноважень у відкритий спосіб, що дозволяє здійснювати громадський контроль;

Під **доброчесним представництвом** інтересів своїх виборців **розуміється** поведінка та дії, які відповідають набору моральних та етичних принципів та стандартів, які, серед іншого, створюють бар'єри для корупційних дій;

Під **підзвітністю громаді** **розуміється** відповідальність місцевих депутатів за здійснення своїх повноважень.

Про що цей звіт.

В цьому звіті представлені результати перевірки відповідності діяльності депутатів місцевих рад, які охоплені ініціативою, показникам відкритості та прозорості в частині доступності для виборців інформації про самих депутатів на офіційних сайтах місцевих рад, інформування депутатами про графік та місце проведення прийому виборців, а також контактні відомості для зв'язку, здійснення особистого прийому виборців, а також поточне інформування виборців про свою діяльність.

Як здійснювалось оцінювання.

Вихідними критеріями для оцінки відповідності діяльності місцевих депутатів показникам відкритості та прозорості в частині інформування та здійснення прийому виборців виступали наступні:

- 1) Розміщення інформації про депутата на офіційному сайті ради:

біографічна довідка, що включає інформацію про освіту, досвід роботи, сімейний стан;

фотокартка депутата;

інформація про партійну приналежність, а також партію, від якої обрано депутата;

- 2) Оприлюднення повної та актуальної інформації про місце і час проведення прийому, а також контактних відомостей, для здійснення зв'язку з депутатом;
- 3) Здійснення регулярного особистого прийому виборців не рідше, ніж 1 раз на місяць відповідно до встановленого графіку проведення прийому;
- 4) Регулярне інформування виборців про свою діяльність, включаючи використання каналів інформування, які дозволяють здійснення двосторонньої комунікації з громадянами (використання соціальних мереж);

Перевірка здійснення прийому виборців депутатами місцевих рад здійснювалась шляхом моніторингових візитів за вказаними депутатами адресами та графіками проведення прийому виборців². В разі, якщо протягом першого моніторингового візиту не вдалось підтвердити проведення прийому виборців, здійснювалась, як мінімум, 1 додаткова перевірка. Лише після декількох невдалих спроб потрапити на прийом до місцевого депутата, робився висновок щодо невідповідності депутата зазначеному критерію: проведення особистого прийому виборців, як мінімум, раз на місяць.

Польовий етап моніторингу тривав в період з 1 серпня по 22 вересня 2017 р.

Джерелами для висновків щодо надання інформації про депутатів на офіційних сайтах місцевих рад, інформування про час та місце здійснення прийому виборців, а також контактні відомості для здійснення зв'язку з депутатами слугували, відповідно, офіційні сайти місцевих рад, офіційні сайти та/або сторінки в соціальних мережах місцевих осередків політичних партій та самих депутатів. Щодо інформування про свою діяльність депутатами джерелами для висновків слугували сторінки депутатів в соціальних мережах та, в окремих випадках, місцеві газети³.

²У випадку депутатів Одеської обласної ради, місця проведення прийому виборців яких розташовані далі, ніж на 40 км. від обласного центру, перевірка проведення прийому здійснювалась за скороченим форматом: шляхом дзвінків по зазначеним депутатами контактним номерам телефонів в дні та години, зазначені депутатами для здійснення прийому виборців.

³ Місцеві ради Одеської області (окрім Одеської міської ради).

Висновки

Загальний висновок про діяльність депутатів Сумської міської ради щодо інформування та проведення прийому виборців полягає в тому, що інформування хоч і налагоджено на високому рівні, але до організації особистого прийому громадян є багато запитань.

Так, на сайті Сумської міської ради є розділ із інформаційними картками кожного депутата, де є фотографія, біографічні дані, список помічників, список депутатських запитів і іноді – контакти депутата. Шлях до цього розділу: Міська влада – Міська рада – Депутати. Але не у всіх депутатів ці відомості є повними. Наприклад, у біографії Олександра Іванова, Ірини Рибальченко, Євгена Косяненка, Дениса Бутенка, Олександра Зименка відсутній сімейний стан, Ірина Губська не вказала досвід роботи і партійну приналежність, Андрій Баранов – інформацію про навчання.

Також багато депутатів мали електронні адреси на російському сервісі mail.ru. Наразі цей сервіс в Україні не працює, але актуальна електронна пошта в профілях депутатів не зазначена. Це такі обранці, як: Расул Галаєв, Геннадій Гризодуб, Юрій Перепека, Ольга Фірсова, Віталій Шилов.

Щодо проведення прийому виборців, за результатами моніторингу, який здійснили активісти громадської організації «Ліга захисту», близько 70% депутатів не виявилися на місці під час прийому згідно опублікованого на сайті Сумської міської ради графіку.

На сайті Сумської міської ради інформацію про прийом громадян можна знайти серед рішень Сумської міської ради у вигляді додатку до рішення № 1893-МР «Про організацію прийому громадян міста Суми депутатами Сумської міської ради VII скликання» від 5 квітня 2017 року.

Нашим активістам не вдалося потрапити на прийом таких депутатів: Володимир Никоненко, Максим Галицький, Василь Гончаров, Віталій Жиленко, Дмитро Лантушенко, Євгеній Скоробогатський, Расул Галаєв, Олександр Вегера, Світлана Липова, Дмитро Амосов, Оксана Малюк.

Депутати Сумської міської ради вкрай рідко бувають у приймальні в дні і години, визначені графіком. Частіше вони люблять призначати зустрічі з виборцями по телефону і говорять, що офіційно визначені приймальні не дуже зручні для цього. Тому поширеною є практика прийому на своєму робочому місці, а один із депутатів запропонував нашій активістці поговорити ввечері в кафе.

Як бачимо, інформація про депутатів Сумської міської ради здебільшого наявна на сайті ради. Так само можна знайти графік прийому громадян депутатами. Але організація цього прийому знаходиться на незадовільному рівні, на що обранцям варто звернути увагу у своїй роботі. Інформування виборців про свою діяльність також часто відбувається лише через опубліковані офіційні звіти. Вкрай мало депутатів використовують для цього інші канали комунікації.

Оприлюднення інформації про депутатів та прийом виборців

На сайті Сумської міської ради є спеціальний розділ, присвячений депутатам Сумської міської ради, де оприлюднена їх особиста інформація: біографія, фотокартка, контакти. Зазначимо, що біографія, яка оприлюднена на сайті, має відповідати певним вимогам та включати в себе такі відомості: інформація про освіту, досвід роботи, місце роботи, сімейний стан, партійну приналежність.

Проаналізувавши дані, які розміщені на сайті Сумської міської ради про депутатів, ми прийшли до висновку, що ці дані є, хоча в деяких випадках вони неповні. Наприклад, у біографії Олександра Іванова, Ірини Рибальченко, Євгена Косяненка, Дениса Бутенка, Олександра Зименка відсутній сімейний стан, Ірина Губська не вказала досвід роботи і партійну приналежність, Андрій Баранов – інформацію про навчання.

Гірша ситуація із пошуком на сайті інформації про час та місце проведення прийому виборців. Зазначимо, що оприлюднення інформації про час, місце проведення прийому виборців, а також контактних відомостей кожного депутата повинне бути у відкритому доступі для забезпечення зв'язку з виборцями. Разом з тим, на сайті Сумської міської ради цю інформацію вдалося знайти лише серед рішень Сумської міської ради у вигляді додатку до рішення № 1893-МР «Про організацію прийому громадян міста Суми депутатами Сумської міської ради VII скликання» від 5 квітня 2017 року. Таким чином, незважаючи на те, що ця інформація оприлюднена і її можна знайти на сайті Сумської міської ради, все ж таки відшукати її досить важко.

У цьому додатку до рішення Сумської міської ради про прийом виборців інформація розміщена повна: вказані місце і час (графік) проведення прийому, а також контактні дані депутатів чи їх приймалень.

На жаль, ми виявили, що оприлюдненої інформації про прийом виборців у більшості випадків не відповідає дійсності, а за окремими вказаними на сайті адресами прийом взагалі не ведеться і ніколи не вівся, а після звернення до депутатів телефоном, вони призначали зустріч не за тими адресами, які вказані у додатку.

Проведення прийому виборців

Перевіряючи реальний стан справ із прийомом виборців депутатами Сумської міської ради, ми виявили, що близько 70% депутатів не проводять прийом громадян. Принаймні коли активісти ГО «Ліга захисту» кілька разів намагалися потрапити на прийом за вказаним на сайті Сумської міської ради графіком та адресами, дуже часто зазнавали невдачі.

Приймальні не працюють в наступних депутатах:

Володимир Никоненко - прийом здійснюється за попереднім записом;

Максим Галицький - приймальня переїхала, але актуальна адреса приймальні не вказана;

Василь Гончаров - приймальня тимчасово не працює, коли відновить роботу - невідомо;

Віталій Жиленко - в приймальні в час прийому нікого не було, з депутатом зв'язатися не вдалося;

Дмитро Лантушенко - приймальня за вказаною адресою не працює;

Євгеній Скоробагатський - час і місце прийому не співпадають із заявленими на сайті - з депутатом треба зізвонюватися;

Расул Галаєв - приймальня не працює;

Олександр Вегера - фактичного місця приймальні немає, а за місцем, що написано на сайті Сумської міської ради, нічого про приймальню не знають;

Світлана Липова - в день і час прийому приймальня була зачинена;

Дмитро Амосов - на прийом потрапити не вдалося;

Оксана Малюк - за вказаною на сайті Сумської міської ради адресою нічого не вдалося знайти.

Депутати Сумської міської ради люблять проводити прийом громадян не згідно затвердженого ними ж графіку, а за попереднім записом по телефону. При цьому номери телефонів, які вказані у додатку до рішення, далеко не завжди працюють.

З частотою проведення прийому виборців також виникають проблеми, адже депутати скаржаться, що мало виборців звертаються до них – не частіше одного-двох разів на місяць.

Інформування про діяльність депутатів

Далеко не всі депутати Сумської міської ради інформують виборців про свою діяльність, особливо мало користуються для цього соціальними мережами, а якщо і користуються, то часто не оприлюднюють там інформацію про свою діяльність в якості депутата міськради.

Наприклад, активно користується мережею Фейсбук для інформування про свою позицію Андрій Крамченков, який навіть веде регулярні стріми про ситуацію в Сумській міській раді та активно це обговорює з усіма зацікавленими.

Також активні у соціальній мережі Фейсбук Володимир Чепік, Дмитро Лантушенко, Ігор Перепека.

Іншим методом інформування жителів міста про свою роботу, який депутати зобов'язані використовувати, є звіти про роботу.

Серед 42 депутатів Сумської міської ради, на офіційному порталі ради звіт за минулий рік оприлюднено у профілях 35 обранців. Не мають звітів про свою депутатську діяльність Калініченко В'ячеслав, Малюк Оксана, Липова Світлана, Никоненко Володимир, Шилов Володимир, Баранов Андрій, Вегера Олександр.

Прослідковується тенденція висвітлення інформації про роботу виключно у виборчому окрузі, таких як ремонт та встановлення дитячих майданчиків, ремонт та закупівля обладнання для шкіл та дитячих садочків свого округу, ремонт доріг, дахів, освітлення тощо. Є депутати Сумської міської ради, які практично не висвітлюють питання своєї роботи безпосередньо на засіданнях ради та участі у голосуваннях. Максимум, що вказують, так це відвідуваність сесій, подання депутатських запитів тощо. Тобто про важливі а тим більше скандальні рішення, про політику щодо тих чи інших міських проблем депутати практично не звітують. Також зовсім не йдеться про контроль за виконанням цих рішень. Особливо це стосується членів фракції партії «ВО «Батьківщина» у Сумській міській раді. Наприклад, яскравим прикладом такого типу звіту є звіт депутата Сумської міської ради Ольги Фірсової (ВО «Батьківщина»), яка зупиняється лише на тому, куди виділяла кошти. Також депутат у своєму звіті вказала наступні досягнення:

«- За допомогою депутатських звернень до голови правління «Укрзалізниці» та після комісійного обстеження був проведений демонтаж вуличної вбиральні, якою тривалий час ніхто не користувався.

- Була проведена обрізка та видалення аварійних дерев.

- Вітала ветеранів ВВВ з днем Перемги та вручала продуктові пакети, які надавали спонсори.

- Організовувала та особисто брала активну участь щодо прибирання прибудинкової території біля буд. 3 що по вул. Привокзальна та проводила суботник в приведені в належний стан скверу на території ЧРЗ».

Звіт депутата від партії «Блок Петра Порошенка» Дмитра Наталухи також зовсім не містить інформації про його участь у роботі ради. Він розбитий на розділи «Дитячий садочок», «Клумба», «Освітлення», «Автомобіль для школи» тощо.

Звіт лише про надання матеріальної допомоги та сприяння вирішенню проблем мешканців свого округу може містити ознаки непрямого підкупу виборців, яким не важливо за що голосує депутат, головне щоб дах і дитячий майданчик відремонтував. Крім того такий підхід депутатів до звітування нівелює в очах виборців основну функцію обранців: працювати у міській раді та її органах, розробляти та подавати рішення, що спрямовані на розвиток міста та громади.

Разом з тим голова депутатської фракції «Об'єднання «САМОПОМІЧ» у Сумській міській раді Олександр Зименко у своєму звіті зосередився практично виключено на роботі у раді, детально розповівши про проекти рішень, які були ініційовані, про поправки до рішень та депутатські запити.

Одним із найбільш збалансованих за своїм змістовним наповненням є звіт депутата Андрія Крамченкова (партія «За Україну!»), який у своєму звіті висвітлив як роботу у міській раді, так і на окрузі. Зокрема, депутат повідомив про свою позицію щодо важливих для міста рішень: «Під час засідань ради активно відстоював пропозиції громадськості щодо необхідності закупівлі великих автобусів зі 100% низьким рівнем підлоги, впровадження у виконавчих органах ради та комунальних підприємствах допорогових закупівель через електронну систему публічних закупівель ProZorro, збільшення ефективності використання коштів бюджету м. Суми, призначення на посади директорів комунальних підприємств за конкурсом тощо». Також він розповів про роботу з виборцями та розподіл депутатських коштів.

Серед депутатів, у яких звіт був змістовним та відповідає вимогами можна виділити звіт Володимира Чепіка (партія «За Україну!»), Дениса Бутенка (партія «Самопоміч»), Ігоря Перепеки (партія «Опозиційний блок») та інших.